

**OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE**

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr **DOLNOŚLĄSKIE**

2845

1. Obiekt

279

FOLWARK KIETŁÓW

2. Czas powstania

II poł. XIXw.

3. Miejscowość

KIETŁÓW

4. Adres

Kietlów

56-208 Luboszyce
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo leszczyńskie

gmina Jemielno pow. GÓRA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Kittlau

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Góra

8. Właściciel i jego adres

Kombinat PGR Kietlów

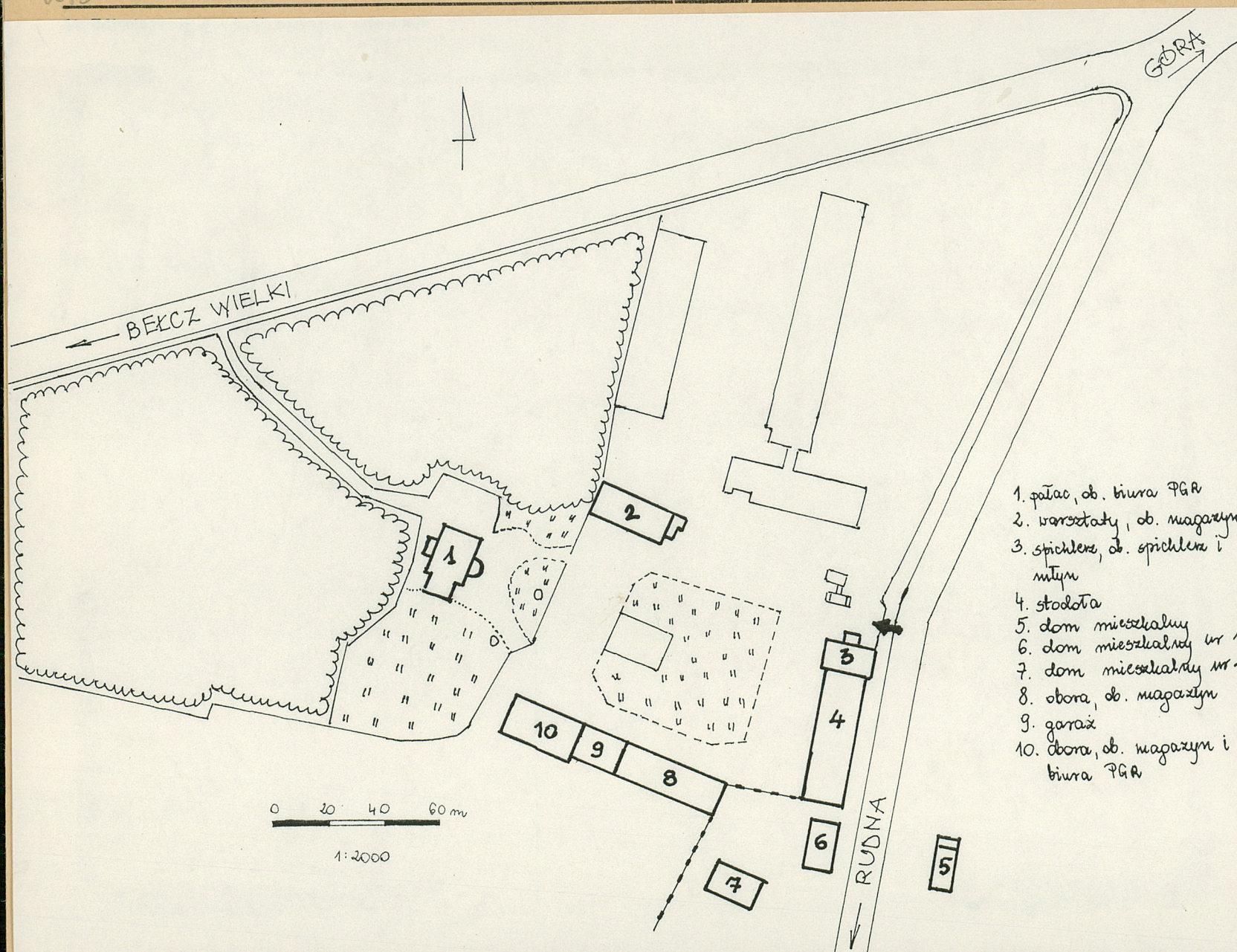
ZR Kietlów

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 1424/A data 18.06.1993

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Zespół folwarczny powstał w II połowie XIX w. W tym okresie założono park dworski oraz wzniesiono dwór (1). W 1891 r. właścicielem folwarku był J. Marwitz, administratorem Sauppe. Powierzchnię folwarku stanowiło 606 ha, z czego 280 ha przypadało na ziemię uprawną, 32 ha na łąki, 38 ha stanowiły pastwiska, 209 ha zajmowały lasy, 4 ha wody, a nieużytki stanowiły 43 ha. Dochód roczny z folwarku wynosił 3555 Mk. Inwentarz stanowiło 15 koni, 65 sztuk bydła (w tym 20 krów i 20 wołów roboczych) oraz 260 owiec. Według księgi adresowej z 1898 r. właścicielem zespołu folwarcznego był Walther Gudewill. W skład jego posiadłości wchodziło nadal 606 ha, ale proporcje gruntów uległy zmianie - 310 ha zajmowały pola uprawne, 40 ha łąki, 30 ha stanowiły pastwiska, 4 ha to obszar zajmowany przez wody, lasy zajmowały 210 ha, a nieużytki 12 ha. Dochód roczny kształtował się a wcześniejszym poziomie i wynosił 3552 Mk. W 1937 r. właścicielem zespołu był A. Gilka-Botzow.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje).

Założenie folwarczne położone jest ok. 1500 m na południe od wsi Kietlów. Usytuowane jest ono na zachód od drogi Góra-Rudna oraz na południe od drogi do Bełcza Wielkiego, która odchodzi od drogi Góra-Rudna w północno-wschodniej części zespołu folwarcznego. Od strony północnej i zachodniej założenie otacza las, od strony wschodniej współczesne domy mieszkalne PGR-u, natomiast od południa i południowo-wschodu pola uprawne.

Elementy krystalizujące plan zespołu to podwórze gospodarczo-folwarczne, rezydencja z parkiem oraz kolonia mieszkaniowa.

Część rezydencjonalna usytuowana jest w zachodniej części założenia. Wjazd wyłącznie do niej prowadzi z drogi Góra-Bełcz Wielki. Od tego wjazdu wiedzie droga stanowiąca podjazd pod rezydencję położoną na wschodnim krańcu części rezydencjonalnej. Po północnej i południowej stronie drogi dojazdowej do dworu mieści się park, którego drzewostan stanowią generalnie okazy liściaste, m.in. sosny, topole oraz akacje. Z przestrzeni parku na południe od dworu wydzielono ogród. Na wschód od dworu (1) mieści się półkolisty trawnik z otaczającym go podjazdem pod dwór. W centralnej części trawnika rośnie dąb, a na krańcu południowym jesion. Część rezydencjonalna oddzielona jest od podwórza gospodarczo-folwarcznego metalowym ogrodzeniem z dwoma bramami.

Część gospodarcza usytuowana jest na wschód od rezydencji z parkiem. Oba te elementy stanowią kompozycję osiową na osi wschód-zachód. Tworzą one klasyczny układ założeń folwarcznych, a więc: park - dwór - podwórze.

Podwórze gospodarczo-folwarczne stanowi kompozycję zamkniętą o otwarciach szerokich widokowych (w części zachodniej na część rezydencjonalną oraz w północnej z powodu wyburzenia obiektu) oraz obojętnych - komunikacyjnych. Kompozycja zespołu w zasadzie jest zwarta - większość obiektów otaczających dziedziniec tworzy ciągi, pierwotnie układ ten był zrównoważony urbanistycznie względem osi zespołu. Kompozycja podwórza jest geometryczna - obiekty je otaczające nadają mu kształt czworokąta zbliżonego do prostokąta o dłuższej osi na linii wschód-zachód, a więc na osi całości założenia. Podwórze to posiada wnętrza architektoniczno-krajobrazowe. Podłoga urbanistyczna w centrum dziedzińca jest

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa park - 2,8 ha podwórze - 0,9 ha	16. Przeznaczenie pierwotne hodowlane ,magazynowe mieszkalne	17. Użytkowanie obecne hodowlane, magazynowe mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W okresie powojennym wygląd zewnętrzny zespołu zasadniczo nie uległ zmianie. Wyburzono kuźnię stojącą na północnym ograniczeniu podwórza folwarcznego. ciąg komunikacyjny przy obiektach pierwotnie brukowany, pokryto asfaltem. Dokonano remontów w obiektach mieszkalnych oraz inwentarsko-gospodarczych - głównie we wnętrzach. Na elewacjach zmiany niewielkie. Nowe obiekty postawiono już poza podwórzem folwarcznym.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Park zaniedbany - część drzewostanu wycięto. Dwór po remoncie w dobrym stanie. Stan zachowania zespołu w obrębie dawnego założenia dobry. Kompozycja nie zakłócona nowo powstałymi obiektami, zostały one zlokalizowane poza podwórzem. Poszczególne obiekty utrzymane w dobrym stanie.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

Schlesisches Guter Adressbuch. Provinz Posen.
Breslau - 1891, 1898, 1937 Jh.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... E. Wyrwińska, IX 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki .....

E. Wyrwińska, IX 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. ....

E. Wyrwińska, IX 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów .....

MNR w Szreniawie

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA
AUTORSKIEGO!

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

3 karty szczegółowe

4 wkładki

Miejscowość: Kietlów	Obiekt: Zespół folwarczny	Zawartość: c.d. opisu
----------------------	---------------------------	-----------------------

c.d. punktu 12:

Administratorem w jego posiadłości był Stapel. Grunty orne będące w posiadaniu Gilka-Botzowa obejmowały 603 ha. W okresie powojennym na terenie folwarku utworzono PGR, który istnieje tutaj do dnia dzisiejszego. W dworze mieści się dyrekcja Kombinatu PGR.

Grunty otaczające zespół folwarczny należą do III - VI klasy.

We wschodniej części północnego ograniczenia podwórza gospodarczo-folwarcznego mieściła się w okresie egzystencji folwarku kuźnia.

c.d. punktu 13:

gruntowa porośnięta trawą oraz pokryta asfaltem - ciąg komunikacyjny przy obiektach, wokół trawnika. Dominantę architektoniczną stanowi spichlerz, obecnie spichlerz i młyn (3) górujący nad zabudową podwórza.

Główny wjazd na teren podwórza folwarcznego znajduje się w jego północno-wschodnim narożniku. Podjazd pod niego prowadzi od strony wschodniej, z drogi Góra - Rudna. Na południe od głównego wjazdu usytuowany jest ciąg obiektów ograniczających dziedziniec folwarczny od strony wschodniej. Ciąg ten wyróżnia się spośród pozostałej zabudowy podwórza ciekawą architekturą związaną z działalnością rodziny ostatnich właścicieli Kietłowa - Gilke-Botzow. W skład tego ciągu wchodzi: spichlerz, ob. spichlerz i młyn (3) oraz stodoła (4). Granicę południową podwórza stanowi ciąg budynków, na który składają się: obora, ob. magazyn i biura PGR (10) - w okresie powojennym przebudowany z likwidacją wewnętrznego wyposażenia i układu wnętrza, wzniesiony z cegły, kryty papą dwuspadowo; kolejnym obiektem tego ciągu są garaże (9) - częściowo przebudowane, o niskiej wartości architektonicznej i funkcjonalnej w zespole, wzniesiony z cegły, kryty papą. Ostatnim skrajnym od wschodu obiektem południowej granicy podwórza jest obora, ob. magazyn (8), również przebudowany w okresie powojennym, wzniesiony z cegły. Ciąg ten po-

Wkładkę założyła E. Wyrwińska, IX 1991 r.

Negatywy w MNR w Szreniawie

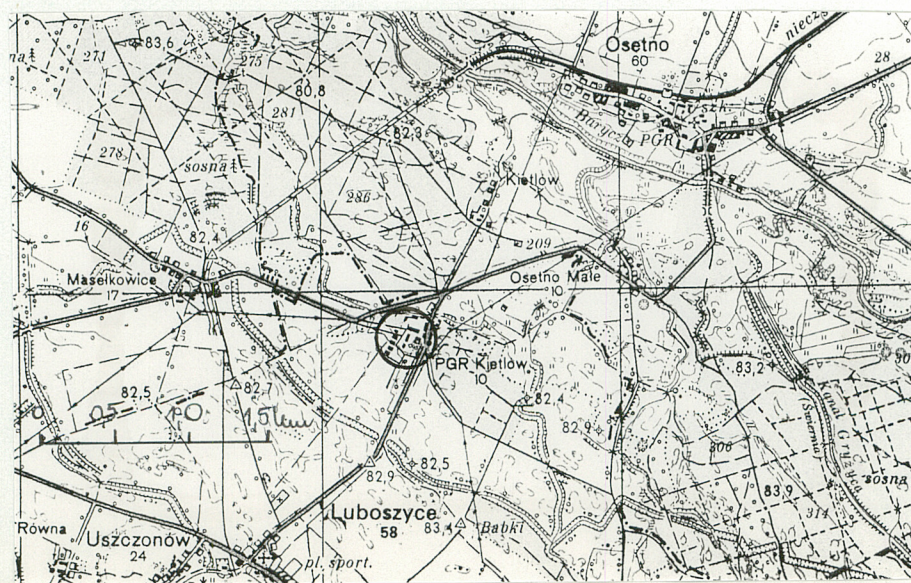
łączony jest ze stodołą (4) ceglanym, otynkowanym murem oddzielającym część gospodarczą od budynków kolonii mieszkaniowej. W ramach tego ogrodzenia mieściła się furtka, która obecnie jest zamurowana. Ogrodzenie to zaakcentowane jest rytmicznie wysuniętymi przed jego lico słupkami, zwieńczonymi czterospadowo, powodującymi, że pozostały przebieg muru stanowi rodzaj płycin. Na południe od opisywanego ciągu budynków mieszczą się współczesne budynki inwentarskie PGR-u. Od północy dziedziniec gospodarczy otacza w zachodniej części budynek warsztatów, ob. magazynów (2) – wzniesionych z cegły, krytych papą; we wschodniej części natomiast ograniczała go nieistniejąca już kuźnia. Kraniec wschodni tej granicy stanowi współczesna waga.

Kolonia mieszkaniowa mieści się na południowy-wschód od podwórza folwarcznego. Dwa obiekty tej kolonii (domy mieszkalne nr 1 (6) i nr 2 (7)) położone są na zachód od drogi Góra – Rudna. Oba te budynki o analogicznej konstrukcji i elewacjach. Na wschód od tej drogi, vis a vis domu mieszkalnego nr 1 (6) mieści się dom mieszkalny (5) Obiekt ten został w okresie powojennym przebudowany, zmieniono również elewacje wymieniając stolarkę okienną na okna o innym kształcie od pierwotnych.

W centrum podwórza w ramach trawnika usytuowany jest staw, który po regulacji stał się basenem p. poż.

Obiekty, dla których zakłada się karty szczegółowe:

- spichlerz, ob. spichlerz i młyn (3)
- dom mieszkalny nr 1 (6)
- stodoła (4)

Miejscowość: Kietlów

Obiekt: Zespół folwarczny

Zawartość: zdjęcia

2

3

4

5

6

7

8

9

Miejscowość: Kietlów

Obiekt: Zespół folwarczny

Zawartość: zdjęcia

10

11

12

13

14

15

16

17

Miejscowość: Kietlów

Obiekt: Zespół folwarczny

Zawartość: zdjęcia

48

49

1. Elewacja wsch pałacu (1)
2. Elewacja pn pałacu (1)
3. Elewacja zach pałacu (1)
4. Dąb przed pałacem
5. Wnętrze podwórza
6. Główna aleja w parku
7. Mur ograniczający podwórze
8. Elewacja pd obiektu nr 2
9. Elewacja zach obiektu nr 2
10. Elewacja zach obiektu nr 10
11. Elewacja pd obiektu nr 10
12. Elewacja pn obiektu nr 9
13. Elewacja pn obiektu nr 8
14. Elewacja pd obiektu nr 8
15. Elewacja wsch obiektu nr 8
16. Widok z zach na kolonię mieszkaniową
17. Obiekt nr 5
18. Elewacja pn obiektu nr 7
19. Elewacja wsch obiektu nr 7